

Переднє слово

Вельмишановні колеги, дозвольте відкрити конференцію «Філософія в Академії: здобутки, проблеми, перспективи», яку проводить наш Інститут на честь 100-річчя Національної академії наук України, і привітати усіх її учасників. Хочу також привітати наших колег-гостей із багатьох інститутів Академії, вищих навчальних закладів України. Я радий вітати на нашій конференції академіка-секретаря Відділення історії, філософії та права НАН України академіка Валерія Андрійовича Смоля, декана філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка академіка НАН України Анатолія Євгеновича Конверського, декана філософського факультету Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна професора Івана Васильовича Карпенка, представників інших інститутів НАН України та університетів МОН України. Найщиріші вітання також кандидатові філософських наук Анатолію Аркадійовичу Лазаревичу, директору Інституту філософії НАН Білорусі, з яким ми сьогодні підпишемо угоду про співпрацю.

Хочу зазначити, що конференція проходить у день 72-річчя з дня заснування нашого інституту в період після Другої світової війни, адже саме 6 листопада 1946 року Радою міністрів УРСР була ухвалена Постанова про створення Інституту філософії АН України. Наш Інститут, як і вся Академія, пройшов славний шлях здобутків і досягнень. І хоча Інститут трошки молодший від Академії, проте її ювілей — це й для нас гарна нагода переосмислити і наші здобутки, і наші проблеми, і перспективи.

Насамперед слід наголосити, що сучасне суспільство, якщо воно прагне посісти чільне місце у світі, бути конкурентоспроможним і технологічно, і культурно, має розвивати науку. Здавалось би, це аксіома, проте, на жаль, ця аксіома не для всіх є очевидною — останнім часом влада дещо забула про науку, навіть саме слово «наука» майже зникло з лексики можновладців. Перефразувавши відомий вислів Наполеона, можна сказати, що «народ, який не хоче годувати свою науку, годуватиме чужу».

Насправді, чужої науки не буває, адже наука не може бути, як то кажуть, «районного масштабу», вона за визначенням має універсалістичний вимір. Проте існує конкуренція між науковими школами, інституційними формами існування науки, окремими проектами. Останнім часом наука у світі розвивається і у великих корпораціях, проте в багатьох країнах досить ефективними є академічні наукові утворення. До того ж соціогуманітарні науки більше «прив'язані» до національних життєвих світів і габітусів. І, зрештою, попри те, що наука в Україні переживає не найкращі часи, вона розвивається і має вагомий здобутки і результати.

*Анатолій Єрмоленко,
директор Інституту філософії НАНУ*